KAMMARRÄTTEN

KR RÄTTSFALL

Polio-drabbade personers avdrag.

A. Med anledning av sin hustrus sjukdom anhöll en kommunal befattningshavare — här kallad X — hos vederbörande PN att vid taxeringen 1955 komma i åtnjutande av extra avdrag för väsentligt nedsatt skatteförmåga. Till stöd för sin framställning åberopade X bl. a. följande. Hustrun hade i slutet av 1940-talet drabbats av polio med svåra förlamningar som följd. Efter mer än tre års sjukhusvistelse hade hennes hälsotillstånd i viss mån förbättrats men hade hon fortfarande varit svårt invalidiserad. Efter läkarbehandling utomlands hade en väsentlig förbättring ägt rum och hade hon därunder enligt av svensk läkare utfärdat intyg "gjort större och snabbare framsteg än tidigare". X:s kostnader för hustruns sjukvård hade i sin helhet uppgått till cirka 18.000 kr. Av detta belopp, för vilket endast ringa ersättning erhållits från sjukkassa och landsting, hänförde sig omkring 7.000 kr. till hustruns vistelse utomlands under år 1954; härtill komme även att X under hela sjukdomstiden nödgats ha hushållerska anställd för skötseln av hemmet och makarnas minderåriga barn.

I ärendet hördes vederbörande To, som yttrade bl. a. följande: X hade under beskattningsåret haft en inkomst av omkring 40.000 kr. Under samma år hade han erlagt skatter med cirka 13.000. Efter avdrag därjämte av 7.000 kr. i sjukvårdsutgifter återstode för bestridande av levnadskostnaderna en summa av cirka 19.000 kr., vilket nära motsvarade vad en gift befattningshavare å samma ort, varest X vore boende, och med avlöning enligt 40:e löneklassen i Statens löneplansförordning under år 1954 haft till sitt förfogande efter avdrag av skatter. Även om hänsyn toges till det förhållandet, att X haft större utgifter för hemhjälp än numera vore vanligt, syntes tillräckliga skäl för beviljande av avdrag för väsentligen nedsatt skatteförmåga icke föreligga.

Vederbörande TI ansåg sig icke hellc till någon del kunna tillstyrka bifall till framställningen.

Vid ärendets handläggning vid PN:s sammanträden den 27 och den 28 jan. 1956 anförde nämndens ordförande bl. a. följande. 1936 års skattekommitté hade i sitt betänkande med förslag till omläggning av den direkta statsbeskattningen m. m. (SOU 1937:42) framhållit, att vederbörande skattemyndigheter icke i den utsträckning, som varit önskvärd, använt sig av den möjlighet, som enligt bestämmelsen om särskilt avdrag vid väsentligt nedsatt skatteförmåga stode till buds för att lindra skattebördan för dem, som på grund av sjukdom eller andra omständigheter fått sin skattekraft väsentligen minskad. I sammanhang härmed hade kommittén framhållit, att då för tillämpning av bestämmelsen erfordrades, att

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:10:16

den skattskyldiges skatteförmåga funnes vara väsentligen nedsatt, detta i och för sig icke kunde betyda annat än att skatteförmågan skulle vara väsentligen nedsatt under den, som normalt vore förenad med en viss inkomstnivå, samt att rätten till dyl. avdrag alltså icke principiellt vore knuten till viss inkomstnivå utan borde tillämpas ganska *långt upp i inkomstskikten*. Vid inträdande skatteskärpning borde gränsen för avdragets beviljande höjas. — Kommittén hade övervägt att låta de sålunda anförda synpunkterna komma till uttryck i själva lagrummet eller i anvisningar till detta. Tyvärr hade kommittén övergivit tanken härpå, då den ansett, att det borde vara tillfyllest, att beskattningsmyndigheterna finge upplysning om de möjligheter till åstadkommande av skälig jämkning i skattskyldigheten, som bestämmelsen erbjöde (sid. 128—129) — X hade nödgats anställa husföreståndarinna med en månadslön av 285 kr. samt fri kost, varjämte X måst förhyra särskild bostad till henne. X:s egen hyra hade uppgått till över 3.500 kr. Därest X:s hustru varit frisk hade säkerligen hembiträde icke anställts, utan utgifterna för hemhjälp begränsats till ett relativt lågt belopp. X:s utgifter på grund av hustruns sjukdom vore sålunda betydligt högre än vad som av TN beräknats. Hänsyn syntes härvidlag även böra tagas till att X haft en kvarskatt å 5.200 kr., som skolat erläggas i början av år 1955, att hustrun på grund av sjukdomens långvarighet icke under året fått bidrag från sjukkassa samt att X:s ekonomiska ställning givetvis menligt påverkats av de med hustruns långvariga sjukdom förenade kostnaderna. — I PN hade till stöd för avslag å framställningen åberopats att sjukvårdskostnaderna i detta fall varit så höga, att endast skattskyldiga med stora inkomster kunnat bekosta en sjukvård av detta slag. Det vore dock ostridigt, att behandlingen varit nödvändig för sjukdomens botande och icke haft någon som helst karaktär av lyxvård. Ordf. föreställde sig också, att X lika litet kunde förstå det rättvisa i att avdrag bleve honom vägrat på grund av att kostnaderna varit för stora som att bidrag från sjukkassa icke kunnat utgå på grund av att sjukdomen varit för långvarig. — Vid tidpunkten för kommitténs förenämnda uttalande om principerna för medgivande av särskilt skatteavdrag hade skatterna varit relativt låga. Därefter hade skattetrycket, särskilt för barnfamiljerna, i hög grad ökats på grund av borttagandet av barnavdragen och höjning av skattens progressivitet dels direkt genom ändring av skatteskalorna och dels indirekt genom de höjda levnadskostnaderna och penningvärdets fall. Man kunde med skäl ifrågasätta, om någon inkomstgräns för avdragets medgivande borde ifrågakomma. — Vidare ansåge sig ordf. såsom exempel på skattetryckets hårdhet, då skatteförmågan genom sjukdom eller av andra skäl blivit väsentligt nedsatt, böra nämna, att X behövt öka sin inkomst till cirka 75.000 kr. för att kunna bibehålla sin normala levnadsstandard. — Under framhållande därav att den tendens hos vissa beskattningsmyndigheter att förbehålla ifrågavarande avdrag skattskyldiga med låga inkomster icke syntes riktig och icke heller överensstämde med lagstiftarens intentioner, hemställde ordf. slutligen, att X med bifall till framställningen måtte erhålla högsta möjliga extra avdrag såväl vid taxeringen till si som till kis.

PN:s beslut blev emellertid att framställningen lämnades utan bifall.

Över beslutet anförde X härefter besvär hos KR under yrkande att erhålla avdrag i berörda hänseende med högsta möjliga belopp. Till stöd härför yttrade X bl. a. följande. Den läkarvård, som X:s hustru erhållit i utlandet, hade icke kunnat meddelas i Sverige. Den hade även medfört en väsentlig förbättring i hennes till en början svårt invalidiserade tillstånd. Sedan de medicinska resurser, som i Sverige stode till buds för efterbehandling av hustruns sjukdom, icke vidare medfört någon förbättring, hade hon under tre år anlitat utländsk läkarbehand-

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:10:16

ling med gott resultat, allt för att i möjligaste mån kunna återvinna sin arbetsförmåga. Detta hade skett utan något som helst bidrag från sjukkassa och med ekonomiska uppoffringar, som vida överstigit resurserna för en ämbetsman utan förmögenhetstillgångar. Härtill komme att X på grund av sin hustrus sjukdom nödgats anlita hemhjälp till en årlig kostnad, överstigande 4.000 kr.

To hemställde i förklaring över besvären, att besvären måtte lämnas utan bifall.

Jämväl TI ansåg sig böra vidhålla sin i ärendet tidigare intagna ståndpunkt.

Genom utslag den 11 okt. 1957 medgav KR med hänsyn till omständigheterna i målet X avdrag för nedsatt skatteförmåga med 2.000 kr. vid vardera taxeringen.

B. I ett annat av KR avgjort taxeringsmål hade däremot en skattskyldig — nedan benämnd Y — *icke* yrkat avdrag i anledning av nedsatt skatteförmåga på grund av sviter efter enahanda sjukdom utan i stället hemställt om avdrag för vårdkostnaderna såsom omkostnad i förvärvskällan tjänst. Y hade under år 1953 trots kvarstående men efter sjukdomen varit verksam såsom chef för en skola.

Y hade i sjukdomens början av läkare ansetts vara ett i det närmaste hopplöst fall. Invaliditeten hade förefallit komma att bli 100 %-ig. Y hade emellertid blivit arbetsför tack vare åtskilliga av läkare ordinerade åtgärder såsom massage och sjukgymnastik under såväl lästerminerna som sommarsemestern ävensom rekreation under sistnämnda tid.

I sin år 1954 avlämnade självdeklaration yrkade Y avdrag dels med 1.200 kr. för berörda utgifter, dels med 3.800 kr. för bilresor från hemmet till skolans lokaler och åter, dels ock med 41 kr. för inköp av facklitteratur.

Vederbörande TN förvägrade Y förstnämnda avdrag, enär ifrågavarande kostnader icke ansågs utgöra omkostnader i förvärvskälla men medgav avdrag för utgifter med anledning av resor och litteraturinköp med ett såsom skäligt ansett belopp av 3.500 kr.

Hos vederbörande PN yrkade Y att bliva taxerad enligt deklarationen samt yttrade bl. a. följande. Y ansåge sig bestämt böra vidhålla, att hans vårdkostnader vore att betrakta såsom utgifter för intäkternas förvärvande. Om Y icke själv bestritt dessa dyrbara vårdkostnader, vilka uppgått till ett icke oväsentligt högre belopp än det, för vilket han yrkat avdrag, skulle han med säkerhet icke i den utsträckning, som skett, ha kunnat uppehålla sin tjänst på ett tillfredsställande sätt.

I förklaring av vederbörande TI yttrade denne, att Y syntes böra medgivas avdrag allenast för resekostnader med ett såsom skäligt ansett belopp av 3.500 kr. samt för utgifter för facklitteratur med yrkade 41 kr. men att i övrigt skäl för ändring i TN :s beslut icke torde föreligga.

Genom beslut vid sammanträde den 20 okt. 1955 biföll PN TI :s hemställan. I anledning härav bestämde PN Y :s taxering för si och kis till 29.030 kr. resp. 31.600 kr.

Häröver anförde Y besvär hos KR under yrkande att taxeringarna måtte i förenämnda hänseende bestämmas enligt deklarationen.

I förklaring över besvären hemställde TI om avslag därå samt yttrade bl. a. följande. Y hade icke anfört något nytt av väsentlig betydelse. I fråga om resekostnaderna hade Y sagt sig finna det

Open access från www.skattenytt.se, 2026-11-26 22:10:16